

ALŪKSNES MĀKSLAS SKOLAS VĒSTURISKS PĀRSKATS

Alūksnes Mākslas skola ir Alūksnes novada pašvaldības padotībā esoša profesionālās ievirzes izglītības iestāde profesionālās ievirzes mākslas izglītības programmu īstenošanai.

Skolas juridiskais statuss saskaņā ar Izglītības likuma 1.panta 7.punktu un Profesionālās izglītības likuma 15.panta pirmās prim daļas 2.punktu un Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.panta 6.punktu ir Alūksnes novada pašvaldības pastarpinātās pārvaldes iestāde.

Skolas darbības tiesiskais pamats ir LR Izglītības likums, Profesionālās izglītības likums, Bērnu tiesību aizsardzības likums, Ministru kabineta noteikumi, citi likumi un normatīvie akti, kā arī Alūksnes novada domes apstiprinātais skolas Nolikums.

Skolas pirmsākums saistās ar 1989.gadu, kad Alūksnes rajona Izglītības pārvaldes vadītājs Aleksandrs Meirāns uzrunāja pedagogus Ojāru Vēliņu un Anitu Vēliņu organizēt Alūksnes Mākslas un amatu skolas izveidi. Skola savu darbību uzsāk Alūksnes Jaunās pils telpās Pils ielā 74, Alūksnē 1990.gada 15.oktobrī, pamatojoties uz Alūksnes rajona TDP izpildkomitejas 1990.gada 20.septembra lēmumu Nr.122. Līdz jaunā mācību gada sākumam skolas pedagogi ar entuziasmu ir pašrocīgi izremontējuši nodarbībām piešķirtās telpas, bet 1.mācību gada laikā tiek apgūtas un izremontētas vēl dažas telpas minētās pils pagrabstāvā. Tur tiek ierīkots atbilstošas jaudas elektroenerģijas pieslēgums, uzbūvēts elektriskais keramikas apdedzināšanas ceplis un iekārtota skolas keramikas darbnīca.

Skola tiek pārņemta Alūksnes pilsētas pašvaldības īpašumā ar 1992.gada 26.februāri, pamatojoties uz Alūksnes pilsētas valdes lēmumu Nr.39 1992.gada 26.februārī.

Palielinoties izglītojamo skaitam, skolas darbības nodrošināšanai ir nepieciešamas plašākas mācību telpas, tāpēc 1994.gadā Alūksnes pilsētas dome skolai piešķir nomas tiesības telpām bērnu dārza "Sprīdītis" ēkas 2.stāvā Raiņa bulvārī 5, Alūksnē, kas pilnībā tiek renovētas un labiekārtotas, tās piemērojot mākslas skolas vajadzībām. Vienlaicīgi skola saglabā un ar nomas tiesībām turpina izmantot arī keramikas darbnīcas telpas Jaunajā pilī Pils ielā 74, Alūksnē.

Ar Alūksnes pilsētas domes 2001.gada 18.janvāra lēmumu (prot.Nr. 1, 12.p.) Alūksnes Mākslas un amatu skola maina nosaukumu uz „Alūksnes Mākslas skola”.

2004. gadā skolas direktors O.Vēliņš, saskatot perspektīvu risinājumu skolas infrastruktūras sakārtošanā, iesniedz priekšlikumu Alūksnes pilsētas domē par Alūksnes Vecās pils - ēkas O.Vācieša ielā 2, Alūksnē (ēka tobrīd ir jau vairāk kā 10 gadus neizmantota un no 1997.gada 20.augusta ir Alūksnes pilsētas domes īpašums) piešķiršanu apsaimniekošanā Alūksnes Mākslas skolai un saņem Alūksnes pilsētas domes priekšsēdētāja Guntāra Bērziņa pozitīvu lēmumu par tiesībām skolai ēku apsaimniekot.

Alūksnes Vecā pils ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis (aizsardzības Nr.2682). 2005.gadā tiek veikta ēkas un tai piederošā Ledus pagraba, kas ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis (aizsardzības Nr.2680), vizuālā apsekošana, aktualizēti arhitektoniski mākslinieciskās inventarizācijas dati un uzsākti nepieciešamo būvdarbu projektēšanas darbi. Līdz 2006.gada februārim jau ir izstrādāts tehniskais projekts un paredzamo darbu tāmes ēkas renovācijai Alūksnes Mākslas skolas vajadzībām. Projektēšanas darbus veic SIA "AIG", sadarbojoties ar skolas administrāciju un pašvaldības atbildīgajām amatpersonām.

2004.gadā skolas administrācija uzsāk aktivitātes, lai piesaistītu finanšu līdzekļus ēkas renovēšanas darbu veikšanai. Tiek rakstīti projekti, veikta sarakste un komunikācija ar dažādām institūcijām - Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju, Valsts

Kultūrkapitāla fondu, LR Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministriju, LR Kultūras ministriju, LR Ekonomikas ministrijas Valsts būvinspekciju u.c.

2006.gada rudenī tiek saņemts pirmais finansiālais atbalsts no Valsts Kultūrkapitāla fonda Ls 5000,00 neatliekamo ēkas būvkonstrukciju bojājumu novēršanai. Šis VKKF atbalsts ir veiksmīgs stimuls tālākiem ēkas renovācijas darbu finansējuma meklējumiem.

2006.gadā skolas administrācija kopīgi ar pašvaldības speciālistiem sagatavo projekta „Ēkas O.Vācieša ielā 2, Alūksnē renovācija mākslas skolas vajadzībām” pieteikumu valsts investīciju programmai 2007.gadam un iesniedz to LR Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijā.

2007.gadā tiek saņemts LR Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrijas finansiāls atbalsts – piešķirti Ls 30 000,00 ēkas O. Vācieša ielā 2 renovācijai, bet 2008.gadā vēl tiek piešķirti Ls 120 000,00. Kopējās projekta realizācijas izmaksas 2007.un 2008.gadā ir Ls 284570,00, tai skaitā Valsts Kultūrkapitāla fonda projekta finansējums Ls 5000,00, valsts investīcijas Ls 150 000,00 un pašvaldības finansējums Ls 129 570,00.

2007.gadā skolas direktora O. Vēliņa vadībā tiek sagatavota un veikta ēkas būvdarbu pirmā iepirkuma procedūra, kas ir sākums ēkas atjaunošanas darbu uzsākšanai un pielāgošanai mākslas skolas vajadzībām.

2007.gada nogalē un 2008.gadā tiek veikta pirmā ēkas renovācijas kārtā – jumta rekonstrukcija, 3. stāva – mansarda izbūvēšana, ēkas bojāto konstrukciju protezēšana un nomaiņa, lifta-pacelēja iebūvēšana, lai nodrošinātu vides pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, daļēja inženiertehnisko komunikāciju izbūve un citi būvdarbi. Daudzos jautājumos skolas administrācija sadarbojas gan ar būvniekiem, gan Alūksnes pilsētas pašvaldības amatpersonām, lai panāktu vēlamo rezultātu.

2009.gadā ēkas renovācijas darbi tiek pārtraukti finanšu līdzekļu nepietiekamības dēļ, jo Valsts investīciju programmai kopš 2009. gada finansējums vairs netiek piešķirts.

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 13.punktu un 2.pielikuma 7.punktu, no 2009.gada 1.jūlija Alūksnes pilsētas dome saucas Alūksnes novada pašvaldība. Alūksnes novada pašvaldība ir visu tajā iekļauto vietējo pašvaldību institūciju, finanšu, mantas, tiesību un saistību pārņēmēja, to skaitā tiek pārņemta arī Alūksnes Mākslas skola. No tā brīža skolas juridiskais statuss saskaņā ar Izglītības likuma 1.panta 7.punktu, Profesionālās izglītības likuma 15.panta pirmās prim daļas 2.punktu un Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.panta 6.punktu ir Alūksnes novada pašvaldības pastarpinātās pārvaldes iestāde.

2010.gadā skola pārceļas uz citu dislokācijas vietu, jo pirmsskolas izglītības iestādē “Sprīdītis”, kuras telpās Alūksnes Mākslas skola darbojas no 1994.gada septembra, tiek uzsākti ēkas renovācijas darbi. Pēc vairāku iespējamo variantu izvērtēšanas, Alūksnes novada pašvaldība skolas turpmākai darbībai piedāvā novada administratīvās ēkas 4.stāva telpas Dārza ielā 11, uz kurieni skola pārceļas jau 2010.gada izglītojamo pavasara brīvdienās. Šīs telpas skolas administrācija iespēju robežās labiekārto un aprīko skolas vajadzībām. Tiek iekārtota arī keramikas darbnīca un nelielu izstāžu zāle administratīvās ēkas 1.stāva 3 telpās, atbrīvojot līdz šim keramikas darbnīcas vajadzībām izmantotās telpas Alūksnes Jaunajā pilī Pils ielā 74. Izstāžu zālē tiek izveidota skolas absolventu nobeiguma darbu patstāvīga ekspozīcija, kas ir gan kā metodisks materiāls izglītojamajiem, gan arī priecē citus apmeklētājus un skolas viesus. Skola darbojas telpās Dārza ielā 11, Alūksnē līdz pat 2012./2013.mācību gada beigām.

Finansējuma piesaistei ēkas Ojāra Vācieša ielā 2 renovācijas pabeigšanai Alūksnes novada pašvaldība mēģina rast citus risinājumus, taču sākumā bez rezultātiem. Vienīgā iespēja

pabeigt objektu rodas pēc pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas, kad pašvaldībai tiek dota iespēja piesaistīt Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējumu novadu pašvaldību kompleksai attīstībai. 2011. gadā pēc projekta idejas apstiprināšanas starpnozarju ministriju Koordinācijas padomes sēdē, pašvaldība iesniedz projekta pieteikumu Valsts reģionālās attīstības aģentūrā, aktualizē tehnisko projektu un veic iepirkuma procedūras. 2012.gadā tiek veiksmīgi turpināti ēkas O.Vācieša ielā 2 renovācijas darbi, piesaistot finanšu līdzekļus Alūksnes novada pašvaldības īstenotā, Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstītā projekta „Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Vecā pils” renovācijas pabeigšana Alūksnes Mākslas skolas un novada iedzīvotāju vajadzībām” ietvaros. Tas prasa papildus enerģiju un darbu arī no skolas vadības puses, lai veiksmīgi un atbilstoši skolas vajadzībām īstenotu iecerēto projektu.

Projekta īstenošanas laikā tiek paredzēta papildus aktivitāte - stacionāru iekārtu un stacionāra aprīkojuma iegāde un uzstādīšana skolas ēkā, lai pilnībā nodrošinātu Alūksnes Mākslas skolas funkcionalitāti un darbību. Skolas kolektīvs aprīkojuma projektēšanu 2012.vasarā veic sadarbībā ar arhitekti Ingu Burovu, bet 2013.gada vasarā Alūksnes novada pašvaldība veic iepirkumu par mēbeļu un aprīkojuma iegādi un uzstādīšanu, ko izgatavo un uzstāda SIA „ALS 2”, atbilstoši SIA „I.Burovas darbnīca” izstrādātajam mēbeļu projektam.

Projekts „Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Vecā pils” renovācijas pabeigšana Alūksnes Mākslas skolas un novada iedzīvotāju vajadzībām” tiek finansēts no Eiropas Reģionālās attīstības fonda darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.6.2.1. aktivitātes „Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai”. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 374 300,69, to skaitā ERAF finansējums - Ls 318 155,59, pašvaldības finansējums - Ls 44 916,08, valsts budžeta dotācija pašvaldībām - Ls 11 229,02.

Veicot ēkas renovācijas darbus, tiek ņemtas vērā arhitektoniski mākslinieciskās inventarizācijas rekomendācijas un respektēts 20.gs. sākuma telpu plānojums, saglabāti daudzi autentiskie elementi – galvenās ārdurvis, logi, iekštelpu durvis, flīžu segumi, ozolkoka kāpnes. Vairākās vietās uz sienām no jauna tiek veidotas dekoratīvas, polihromas ornamentu joslas, atbilstoši arhitektoniski mākslinieciskajai izpētei. Izbūvējot trešo stāvu ēkas bēniņos, tiek saglabātas un atsegtā veidā interjerā iekļautas senās jumta konstrukcijas. Lai senajā klasicisma stila ēkas interjerā akcentētu senatnes noskaņu, darba gaitā tiek piemeklētas arī antikvāras mēbeles skolas bibliotēkas telpai un 2.stāva gaitenim, kā arī uzstādītas stilam atbilstošas dekoratīvas vāzes uz kāpnēm skolas teritorijā ezera pusē.

2013.gada vasarā ēkas renovācijas darbi tiek pabeigti, telpas aprīkotas ar mēbelēm un inventāru un 23.augustā tiek rīkoti Alūksnes Mākslas skolas ēkas atvēršanas svētki, kas ir īpašs notikums ne tikai skolas darbiniekiem, izglītojamajiem, projekta realizācijā iesaistītajiem novada pašvaldības darbiniekiem, projektēšanas darbu un būvdarbu veicējiem, bet arī daudziem citiem pilsētas iedzīvotājiem, jo vairāku gadu un daudzu cilvēku darba rezultātā Alūksnes pilsētas apbūves vēsturiskā daļa ir ieguvusi atjaunotu un sakoptu kultūrvidi, Alūksnes Mākslas skola ir ieguvusi valdījumā atjaunotu, vēsturisku ēku, kurā veiksmīgi sadzīvo senatnīgais ar mūsdienīgo, 80,4 m² lielu izstāžu zāli ēkas pirmajā stāvā un 32,42 m² lielu mazo keramikas formu izstāžu zāli Vecās pils ledus pagrabā, kas izstāžu darbības laikā ir pieejamas apskatei arī plašākai sabiedrībai. Veiksmes stāsts ir arī tas, ka ēka atrodas pašā Alūksnes ezera krastā, kur dažādos gadalaikos brīnišķīgā dabas ainava īpaši iedvesmo gan pedagogu kolektīvu, gan izglītojamos radošai darbībai gan dabā, gan mācību darbnīcās.

Jau projektējot renovācijas darbus ēkā O.Vācieša ielā 2, tā tika plānota mākslas skolas mācību procesa vajadzībām. Lai gan ēka ir 18.gadsimta klasicisma stila valsts nozīmes arhitektūras piemineklis, tajā veiksmīgi sadzīvo senatne ar mūsdienīgiem risinājumiem. Skolas vajadzībām tika speciāli projektētas mūsdienīgas iebūvētās mēbeles, atbilstoši reālajām vajadzībām. Lai pastiprinātu vēsturiskā stila iezīmes un saglabātu ēkai senatnīgumu, bet respektējot mācību nodarbībām vēlamo sienu krāsu toni, telpām tika izvēlēts atbilstošs krāsojums. Atsevišķu telpu sienas dekorētas ar stilam atbilstošām ornamentālām joslām un iegādātas antikvāras mēbeles. Skolas bibliotēkas telpas interjers izveidots ar klasicisma stila iezīmēm, kur arī jaunais, stacionārais aprīkojums veidots atbilstoši stilam. Skolas ēkā izbūvēti bēniņi, kuros atsegtās senās koka konstrukcijas zīmēšanas darbnīcā un datorgrafikas darbnīcā rada īpašu noskaņu.

Skolas telpas šodien dekorē arī Alūksnē dzimušā, Amerikā, Čikāgā dzīvojušā, abstraktā ekspresionisma glezniecības pārstāvja, mākslinieka Ojāra Šteinera 2 oriģinālglezņas, gleznotāja Pētera Postaža dāvinājums skolai – 3 oriģinālglezņas, kas ir uzskatāmi profesionālās stājglezniecības paraugi skolas audzēkņiem ikdienā. Gan izglītojamajiem, gan skolas darbiniekiem ir iekārtotas nelielas atpūtas telpas. Skolā visās telpās ir nodrošināta vides pieejamība cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Skolas zāle tiek izmantota nevien skolas sabiedriskiem pasākumiem, bet arī izstāžu darbībai. Vēl viena telpa - mazo formu izstāžu zāle ir izveidota vēsturiskajā ledus pagrabā līdzās skolas ēkai. Arī skolas apkārtnē ir labiekārtota, saglabājot vēsturisko ainavu, papildinot to ar soliņiem un dekoratīviem apstādījumiem. Pilsētas apbūves vēsturiskā centra un Alūksnes ezera klātbūtne piešķir skolas videi pievienoto vērtību gan vizuāli, gan emocionāli, veicinot izglītojamajos radošumu, bagātinot estētiskās izjūtas un gaumi.